

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Svmma, Sive Avrea Armilla Bartholomæi Fvmi Placentini,
ordinis Prædicatorum, ac hæreticæ prauitatis Inquisitoris**

Fumo, Bartolomeo

Antverpiae, 1570

Interdictvm.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30427

habet plenariam indulgentiam, vt patet ex literis Inno. III. & etiã si in dicto officio moritur. Alia quæ potest inquisitor, vide in Direct. Hæc enim pauca posui quasi quoddam summarium. Qui plura voluerit scire, directorium videat inquisitorum.

INSENSIBILITAS.

In sensibilitas secundum Caieta. supra, peccatum est, quod committitur, quando sine rationabili causa quis in tantum abhorret, & fugit delectationes sensibiles, quod propter hoc nõ vult comedere, non vult se vestire vt decet, subtrahit debitũ coniugale vxori, & alia necessaria ad propriam vitam, vel debita proximo negligit: & tunc est mortale peccatũ, quãuis in paucis hoc peccatum reperiatur. Qui vero secundum virtutem temperantiæ ab huiusmodi abstinent, insensibiles non dicuntur. Thom. secunda secunda. q. 142.

INSTRIPES.

In stripes, vel in capita succedere quid sit, vide authent. de hæret. ab interst. col. 9. Hæc enim parum confessori profunt.

INTENTIO.

Intentio bona non sufficit ad bonum opus, vt cùm quis furatur vt det pauperibus, quia intentio bona est, opus autem malum. Tho. 2. sent. d. 38. a. 5. Sed bona voluntas sufficit ad bonum opus, quia bona voluntas habet intentionem, & bonum obiectum: sed tamen voluntas sine opere, quando adest facultas operandi, non sufficit ad meritum: nec verè est voluntas, sed velleitas. Si non adsit facultas, sufficit ad meritum essenziale, quod totum à voluntate informata charitate est: non autem ad premium acciditale, secundum Tho. prima secunda. q. 20. a. 5. & 2. sent. d. 40. a. 3. Mala autem voluntas, & intentio, sufficit ad malum, etiam sine opere.

Effectus sequens actum voluntatis si est intentus, addit ad bonitatem, vel malitiam eius, vt ebrietas sequens potationem vini: si autem non est intentus, nec præcogitatus, si sequitur

de necessitate naturæ, aut in pluribus, etiam addit, si autem vt in paucioribus, & per accidens, non addit. Non enim datur iudicium de re aliqua, secundum illud, quod est per accidens. Thom. prima secunda, q. 20. a. 5. sed secundum illud, quod est per se, vel vt in pluribus, quia quasi determinata sunt.

Tribus modis opera humana possunt cum intentione applicari alteri, vel quando duo sunt in charitate, vnus pro alio potest satisfacere applicando illi opera sua: quia sic se habent sicut membra vnus corporis, quorum vnum pro alio satisfacit, vel quando prælatus etiam non existens in charitate applicat opera bona suorum subditorum existentium in gratia, alijs in gratia existentibus, vel per modum indulgentiæ, vt supra, Indulgentia. 5. 9.

Omni operatio procedens ab intentione humana deliberata, si est ordinata, & facta ab existenti in gratia, est meritoria, aliàs non est meritoria, licet sit bona. ex Thom. prima secunda. quæst. 18. a. 8. vt sunt opera virtutum moralium, & huiusmodi. Est tamen aliqua operatio, quæ non semper est meritoria, vel demeritoria. vt morale opus factum ab eo, qui sine gratia est, est enim bonum, sed non meritorium.

INTERDICTVM.

Interdictum est censura ecclesiastica. c. quarrenti. de ver. signi. & nõ debet inferri nisi monitione præmissa. c. repta. hensisibilis. de appel. Debet tamen in scriptis fieri cum expressione causæ rationabilis. ca. medicinalis. eod. libr. 9. Non suspenditur per sequentem appellationem. cap. ad hæc. de appel. Causat etiam irregularitatem per celebrationem, sicut excommunicatio. ca. is cui. de sent. excom. li. 6. Huius quoque absolutio fit mediãte iuramento de parendo, & c. c. venerabili. de sent. excõ. Ligat etiam iniustum, dummodò non sit nullum. r. q. 3. c. sententia. Impedit in super electionem actiã, & passiuẽ. c. cùm dilectus,

y 2

Etus de consue. Debet à superioribus etiam obseruari. ca. cum ab ecclesiarū. de offic. ordin. Durante sententia interdici, nullus potest testari. ca. Apostolicæ. de except. Quando superior vult relaxare sententiam interdici, debet vocare partes. de appel. libr. 6. ca. Romana. §. Debet autem, etiam si vult pronuntiare esse nullam.

² OMNIS interdicius, est suspensus, & non econtrā, secundum lo. de Cal. in tract. de interdici, & cū de interdici extra diuina potest participati, nisi participatio esset simpliciter interdici. cap. Episcoporum. de priuile. libr. 6. Item interdici potest ferri in personam, & locum. c. si. de sentent. excom. libr. 6. quod Episcopus non incurrit, nisi specificè exprimat. ca. quia periculosum. de sentent. excom. libr. 6. & si est generale. non potest ad cautelam relaxari. ca. present. de sent. excom. libr. 6. secus de excommunicatione, & suspensione. c. præterea. el. 2. de appella.

³ EPISCOPVS potest interdici suum suspendere, sicut & tollere. vt dicit Panormi. in. ca. ad hæc. de appel. & appellatio facta post talem suspensionem tenet. ar. ca. præterea. de appella. quamuis Ioan. de lig. videatur oppositum tenere tamen dicemus quod ista suspensio intelligitur remotio interdici cum conditione, & sic bene potest fieri, sicut de excommunicatione. capit. eos. de sentent. excommunicatio. libr. 6. Item si feratur interdici ad tempus, vt puta donec satisfecerit, facta satisfactione cessat interdici sine alia absolutione, quod non est in excommunicatione, secundum Panormi. in ca. non est nobis. de spon. & Innoc. ca. cum bonæ. de æta. & qual. Est etiam text. cum glos. in ele. 7. de deci.

⁴ INTERDICTVM ecclesiasticū, de quo nunc est sermo, est quædam prohibitio, quando in aliqua terra, vel ecclesia, vel personis interdicitur administratio sacramentorum, vel diuinorum officiorum celebratio, seu executio aliquorum spiritualium, se-

cundum Innocen. ita quod interdici. re aliquem locum nihil aliud est secū dum eūdem, quā interdiciere homines habitantes ibi, à certis sacramentis ibi accipiendis, & à sepultura: & quod clerici ibi publicè celebrare, & sacramenta conferre non possint. in dicto capitu. non nobis. & quando prohibentur omnia spiritualia, tunc dicitur strictum, quando verò quædam tantum, dicitur largum, de quibus infra dicimus.

⁵ INTERDICTVM est triplex, vt colligitur ex docto. videlicet locale, personale, & locale. & personale simul vt in capit. si sententia. de sentent. excommunicatio. libr. 6. vt quando interdicitur ciuitas, prouincia, & huiusmodi, dicitur locale. Personale verò, quādo populus, clerus, collegium, & huiusmodi interdicitur. Aliquando, est locale. & personale simul, vt quando & locus & personæ sunt interdici. Et quodlibet istorum est duplex, videlicet generale, & particulare, vt distinguitur Pif. & Bene. Generale, quādo interdicitur prouincia, tota ciuitas, vel huiusmodi. Particulare verò, quādo interdicitur de multis ecclesijs vna, vel paucæ, vel aliquæ. cap. cum in partibus. de verb. signi. & ibi Pa. Et nota, quod generale interdici, nō potest pro debito pecuniario poni, per constitutionem Bonifa. sine speciali licentia Papæ. infra. §. 27. Similiter interdici personale est duplex, scilicet generale, quādo interdicitur populus, collegium, vel huiusmodi, & tunc omnes sunt interdici de populo, vel collegio. cap. si sententia. de sentent. excom. libr. 6. Aliud est particulare, quādo interdicitur persona singularis nominatim, vel per circūlocutionem, quæ tenet vim proprii nominis. de appel. ca. præterea. el. 2. vel si in vno delicto plures nominentur, vt dicendo, omnes qui tale delictum fecerunt, vel facient: & tales personæ interdici, siue generaliter, siue particulariter, quocumque vadunt, semper sunt interdici, quādiu durat interdici, vel absoluantur, nec possunt au-

dire diuina, etiam secundum modera-
tionem cap. alma. de senten. ex. libr. 6.
quia illud ca. loquitur de generali in-
terdicto loci. Et qui sunt nominatum
interdicti, vt dictum est, sunt vitandi
in diuinis, sicut excommunicati. c. Epi-
scoporum. de priui. libr. 6. non autem
extra diuina, vt dictum est supra §. 2.
vt in menta, communi locutione, &
similibus.

¶ **Q**VI A papa potest interdiceret sim-
pliciter, & secundum quid, secundum
quod sibi placet, ideo in interdicto Pa-
pæ consideranda sunt verba quomo-
do sonant, si admittit baptismum par-
vulorum, interdicit adulterum, si ad-
mittit penitentiam morientium, in-
terdicit sanorum: potest enim omnia
interdicere præter baptismum patu-
ulorum, & penitentiam morientium,
& præter illa, sine quibus ista duo nõ
possent bene fieri, vt est viaticum, &
missa semel in hebdomada, secun-
dum antiqua iura, in d. ca. non est no-
bis, & ca. quod in te. de pæ. & re. Cre-
do tamen Papam posse omnia non
necessaria, si vult, ex causa interdiceret,
quæ sunt de iure positio: non sic au-
tem alij prælati, quia contra ius com-
mune non possunt, secundum Pa. in
c. pastoralis. de app. etiam si esset dele-
gatus a latere, per glo. in c. fin. de hæc.
lib. 6. & Panor. in d. c. ad hæc. de appel.
Vnde in interdicto Papæ, eius verba
bene sunt consideranda.

¶ **A**D obseruationem interdicti tene-
tur quis, quando publice promulga-
tum est. c. quod dicitis. 16. d. Et suffi-
cit quod quis sciat vicinos, & maxi-
mè metropolitanam ecclesiam serua-
re, & recipisse sententiam. ca. 1. de po-
stula. prælat. Et omnes religiosi tam
exempti, quam non exempti, quando
sciunt matricem ecclesiam seruare, te-
nentur & ipsi seruare, vt dictum est su-
pra, Excommunicatio. §. 2. nisi super hoc
habeant priuilegium.

¶ **P**ER extrauagantem Martini V.
quæ incipit, Insuper ad euitanda. non
tenetur quis seruare interdictum ec-
clesiasticum à iure, vel ab homine ge-
neraliter promulgatum, nisi talis sen-

tentia fuerit contra personam, colle-
gium, vniuersitatem, ecclesiam comu-
nitatem, vel locum certum à iudice
promulgata, vel denunciata specialiter,
& expresse, infra §. 39. Imò dicit
Sil. ibi, interdictum. 2. §. se non credere
interdicti sententiam ligare, in quan-
do ligaret excommunicatio.

¶ **A**L I Q U A N D O ad vnum interdi-
ctum sequitur aliud, aliquando non.
Nam clero interdicto, non intelligi-
tur interdictus populus, nec e contra,
nisi aliud in sententia exprimat, &
nomine cleri in materia fauorabile vo-
niunt religiosi, religiosæ, conuersi, &
conuersæ: nõ autem in materia odio-
sa. ar. in glos. capitul. 3. de suppl. neg-
ligen. prælator. Interdicta ciuitate pro-
pter delictum domini, ciues non sunt
interdicti, ideo extra ipsam possunt
audire diuina. dict. capi. alma. Si autè
populus est interdictus, omnes sub-
euntes onera, & honores populi, siue
sint comites, siue marchiones, vel ba-
rones, sunt interdicti, cum de populo
censeantur: secus si tales sint sui iuris,
vel ex consuetudine, vel ex priuilegio
imperiali: ita quod in nullo parti-
cipant cum corpore vniuersitatis: se-
cundum Ioan. Calderi. Interdicto po-
pulo, singule persone sunt interdictæ,
quæ sunt de populo. in dict. capitul. si
sententia tam in text. quam in glos.
cum personis habitantibus suburbia,
& continentias circa ciuitatem, vel
villam, de quibus expresse non appa-
ret, quod pertineant ad aliam vniuer-
sitate. Et quia sicut vna persona in-
terdicta, alia non intelligitur interdi-
cta: ita & de vniuersitate secundum
Ioan. Calderi. Et nomine suburbio-
rum intelligimus burgos ducentes re-
stæ ad ciuitates, vel terras: continen-
tia autem sunt domus circa ciuitatem,
quæ si taliter distent, quod com-
mode populus ab his ad ciuitatem
audire diuina accedere non pos-
sit: vt per vnum miliare, non dicun-
tur pertinere ad vniuersitatem ciui-
tatis, aliter sic: secundum Archidia.
Florenti. sed melius dicitur, quod hoc
relinquitur iudicis arbitrio: secun-
dum

dum gloss. in ca. si ciuitas. de sentent. excommunicatio. lib. 6. qui arbitrabitur tantum debere extendi, quantum ratio exigit, ne scilicet censura ecclesie vilipendatur.

¹⁰ **INTERDICTO** clero, non videtur interdicti religiosi: quia hæc est materia odiosa. Et interdictio clero alicuius ecclesie, non est interdicta ecclesie: ideo alij clerici licite celebrant in ea in dict. cap. si sententia. Verum interdicta ecclesia, erit interdicta capella, seu cœmeterium quæ se contingunt. capitu. si ciuitas. de sentent. excomm. lib. 6. non autem si non sunt contigua. sicut polluta ecclesia, intelligitur cœmeterium contiguum pollutum, & non e contra: nec vno cœmeterio polluto, aliud coherens muro mediante erit pollutum. c. 1. de consec. alta. vel eccle. libr. 6. Ex quo sequitur, quod interdicta ecclesia, vel cœmeterio, alia ecclesia coherens interdictæ, vel cœmeterium mediante muro alio interdicto coherens, non intelligatur interdicta. De hoc vide Pet. de Palu. 4. sent. dist. 18. supra cœmeterium. §. 2. & 5. Contingua autem secundum Philosophum sunt, quorum vltima sunt simul.

¹¹ **INTERDICTA** familia alicuius intelligitur etiam interdictus clericus qui de eius familia est: secundum Innocentium. quia in hoc non videtur distinguui. Eodem modo interdictis omnibus doctoribus ciuitatis, clerici, qui sunt Doct. videtur interdicti, nisi aliter appareat de intentione interdicens. Hoc tamen non place: Sil. quia adducit gloss. in di. cap. si sententiam. sed hæc gloss. secundum Tab. non dicit hoc.

¹² **NON** interdicti si veniant ad locum interdictum, non poterunt ibi celebrare, neque audire diuina: quia terra interdicta, omnibus est interdicta.

¹³ **INTERDICTO** populo, vniuersitate, collegio, vel communitate alicuius loci, non intelligitur propter hoc locus interdictus: secundum Ioan. Andree. in dict. c. si sententia, igitur pote-

rit ibi celebrari, exclusis interdictis: quia hoc non est prohibitum. Dicit tamen Ioan. Calderi. quod esset consulendum, ut non celebraretur ibi: quia interdicti audirent voces celebrantium alta voce, & campanas, & sic vilipenderetur censura ecclesie, & hæc moderatio videtur satis rationabilis, propter multa scandala vitanda, quæ omni possent.

¹⁴ **QUI** CVM QVE est specialiter interdictus, vel de populo interdicto, taliter quod dedit causam interdicto, quocumque se transferat, semper remanet interdictus, donec tollatur interdictum, in dict. capi. alma. §. illis. Si verò non fuit in culpa, & penitus definit esse de populo interdicto: secundum Calderi. non est amplius interdictus: quia interdicti causa in eo cessat. Asten. vero dicit, quod talis indiget absolutione cum verè fuerit interdictus, & non cessat totaliter causa, cum populus remaneat interdictus, quod fuit causam illius interdicti.

¹⁵ **EXISTENS** in vniuersitate, vel populo non interdicto, si efficitur de alia vniuersitate, vel populo interdicto, efficitur interdictus sicut abij: quia sit membrum illius communitatis: ideo debet eodem iure censeri, per can. 1. d. 12. Nec obstat, quod quando lata fuit sententia, non erat de illo populo, quia nonis personis superuenientibus non mutatur populus. ca. denique. 7. questione prima. Si quis perpetuo banniat de aliquo populo interdicto, non est amplius interdictus, nisi sit specialiter interdictus, vel clausam dederit interdicto. Secus si ad tempus banniat: secundum Ioan. Calderi. quia non totaliter cessat esse de populo interdicto. Eodem modo dicit de tali ingresso religionem: quia post professionem non est interdictus. Ante professionem talis non debet ordinari: si tamen ordinetur, tenet. arg. in ca. religioso. de sentent. excomm. libr. 6.

¹⁶ **ABSENTE** s de populo tempore sententiæ, & non cõsentientes (imò cõtradicientes culpæ, propter quam la-

cum

rum est interdictum: secundum Ioan. Andr. in di. capit. si sententia. & Ioan. Calde. inuoluuntur interdicto: quia pena interdicti puniuntur etiam non peccantes. di. cap. non est. licet quod ad Deum, sint infantes.

17 HABITANTE in populo interdicto, qui tamen non sunt de illo populo, non censentur interdicti. in dict. c. si sententia. Pueri, qui doli non sunt capaces, non sunt interdicti: secus si sunt doli capaces, & mulieres similiter sunt interdictæ: quia & ipsæ sunt de populo, sicut viri. Pueri tamen non capaces doli, quauis nunquam intelligantur interdicti: tamen in terra interdicta non possunt diuina audire: quia non est eis hoc iure concessum, sicut alij non interdicti audire ibi diuina non possunt.

18 QUANDO interdicatur terra alienius principis, intelligitur de ea, quæ est vel simpliciter sua, vel quod ad dominium iurisdictionale, vel absolute propria, vel de ea, quam tenet ab alio in feudum, vel in emphyteosim: quia in illis casibus spectat ad eum utile dominium, & de terra, quæ pertinet ad eum ratione dotis vxoris: quia maritus constante matrimonio est dominus dotis vxoris: & de terra sibi pignorat, si interdicatur terra quam tenet. Secus si tantum interdicatur terra sua secundum Ioan. An. Et si talis dominus habet terras in diuersis prouincijs vel locis, & eas habet diuisas, sunt interdictæ: secus quando habet pro indiuiso, ne innocens puniatur. ar. in can. si. quæst. 4. si verò talis acquirat terram de nouo, non erit interdicta, nisi in sententia dicatur tam de ea, quam habet, quam de ea, quæ habiturus est. Verum etiam si vendit, vel perdit terram interdictam, remanet ad huc interdicta, cum hoc onus transeat cum re ipsa. ca. pastoralis. de deci. Hæc omnia Ioan. Calde. Similiter dicendum de illa terra, in qua tantum habet vsum fructu, quod sit interdicta: quia vsum fructus in multis casibus est pars dominij. l. 4. ff. de vsufr. & secundum Ioan. Calderi. Secus est quando solum ha-

bet proprietatem, ne accessorium trahat principale, quod esset contra naturam eius. inslit. de re. diu. §. quod si partem.

19 INTERDICTO loco sub appellatione regni, vrbis, castri, & huiusmodi, suburbia, & continentia illius loci sunt interdicta: vt supra. §. 9. dictum est. & in ca. si ciuitas de sentent. excommunicata. li. 6. etiam quod ipsi dicitur burgi, & continentia, non essent in aliquo subiecti dicto loco interdicto, si proferens interdictum habebat iurisdictionem specialem super dicta suburbia, & continentias. Si autem non habebat etiam intelligi videntur interdicta, non ab homine, sed à iure, per cap. nuper. de sentent. excommunicata. & ratio est: quia si in illis locis propinquis celebraretur, omnes possent ire, & audire diuina, & sic sententia ecclesiastica vilesceret, huic videtur assentire Petr. de Palu. 4. sentent. d. 18. quæst. 8. ar. 1. casu. 3. vbi bonam adducit rationem.

20 QUANDO aliqua persona singularis simpliciter interdicatur à diuinis, nullum actum exercere potest. Si verò interdicatur ab aliquo actu respiciente diuina actum expressum exercere non potest, neque omnem alium in eo inclusum, vel quemlibet actum sine quo actus interdictus exerceri non potest. per capitul. sollicitudinem. de appellatione. Vnde interdictus à sacerdotali ministerio, pontificale non potest exercere: quia sine sacerdotali non exercetur. capit. ex literis. de excess. prela. sed interdictio pontificali actu, potest quis celebrare sine pontificalibus: & interdictus à sacerdotali actu, potest cantare Euangelium c. significauit de corpo. vitia. Et per hanc regulam solues casus multos. Et si sacerdos, cui interdicta sunt sacerdotalia, conficiat corpus Christi, sit irregularis. cap. primo de cle. excom. m. infra. Suspendio. §. 10.

21 INTERDICTVM aliquando emanat à iure, aliquando ab homine. A iure aut emanat primo, contra collegiū vel vniuersitatem ciuitatis, vel loci cogen-

tis ecclesias, vel ecclesiasticas personas
 soluere guidagia, vel pedagia, vel ab
 eisdem extorquet, pro proprijs rebus,
 quas non negotiationis causa ducunt,
 in. 6. de cen. cap. quanquam. qui etiam
 sunt excommunicati, supra, Excommu-
 nicatio 11. Secundo, contra vni-
 uersitatem locantem domos vsurarijs
 ad exercendum fœnus. vide in c. 1. de
 vsu. libr. 6. & quando contra eos lata
 est excommunicatio, supra, Excommu-
 nicatio 80. Tertio, contra vniuer-
 sitatem, quæ reprasalias cõcedit con-
 tra personas ecclesiasticas, in 6. de iniu.
 & dam. cap. si pignoratur. & est lata
 excommunicatio, supra, Excommu-
 nicatio 32. Quarto, contra non seruan-
 tes seruanda in electione Roma. pon-
 ti & est lata excommunicatio, in 6. de
 elect. vbi periculum. supra, Excommu-
 nicatio 87. Quinto, contra quamcum-
 que ciuitatem præter urbem, quæ con-
 sentit dando auxilium, consilium fa-
 uorem occidentibus, vel percutienti-
 bus cardinalem, vel infra mensem, nõ
 patientem huiusmodi enormitatem
 cum facultas affuerit: & est lata ex-
 communicatio. cap. felix. de pœn. in
 6. supra, Excommunicatio secunda.
 Sexto, contra ciuitatem, quæ propriũ
 Episcopum percusserit iniuriõse, vel
 temere, vel ceperit, vel bannierit, vel
 consilium, auxilium, & huiusmodi
 dederit, vel hoc facientes scienter de-
 fensauerit. in clemen. de pœn. capitul.
 si quis suadente. Casus autem, capit.
 clericis. de immunitate ecclesiarum.
 libro sexto, per clementin. quoniam.
 eod. titu. est reuocatus. Septimo, con-
 tra clericos, vel religiosos inducentes
 aliquem ad vouendum, vel promit-
 tendum de sepultura, si in eorum ec-
 clesia eum postmodum sepeliant, &
 infra decem dies, ecclesie, in qua de-
 bebat sepeliri, non restituunt omnia,
 etiam non petita, & cadauer si peti-
 tur, ipso facto, eorum ecclesie, & ec-
 cimiteria sunt interdicta, quousque sa-
 tisfecerint. capit. animarum. de sepul.
 in. sexto. Octauo contra regnum, vel
 alium locum, quando dominus eius
 impedit ne legatus, vel nuntius Papæ

possit exequi officium suum, in extra-
 uaganti. super gentes. de offic. legat.
 libr. 6. & etiam est lata excommuni-
 catio in extrauaganti Ioan. XI. supra,
 Excommunicatio 72. Not. quod in
 omnibus supra dictis casibus, licet ter-
 ra, ciuitas, vel ecclesia sit ipso iure in-
 terdicta: tamen nullus tenetur serua-
 re tale interdictum ante denũtiationem
 per iudicem sciendam, & celebrans an-
 te, non incidit in irregularitatem, per
 constitutionem consilij Constantien.
 seu declarationem, de qua infra, §.
 39. Not. quod celebrans in prædictis
 casibus non statim est irregularis, vt
 dicit Cal. quia in iure non exprimi-
 tur.

22 **SPECIALITER** autẽ quando-
 quẽ locus interdicatur à iure. Primò,
 quando ecclesia est polluta per iniu-
 riosum homicidium, vel iniuriosam
 sanguinis effusionem, aut humani se-
 minis studiosè procuratam, de cõsec.
 dist. 1. ca. si motum & in 6. de homi.
 ca. vnic. Et tunc si est interdicta, quod
 ante reconciliationem debent officia
 diuina ibi celebrari, per dictum cap. si
 motum. supra Consecratio, §. 4. 5. 6.
 Cœmiterium, §. 2. Secundo, quando
 propter discordiam patronorum, epi-
 scopus claudit ostia ecclesie, & tol-
 lit inde reliquias, & mandat nullum
 sacrum mysterium ibi celebrari, do-
 nec redeant ad concordia. de iure pa-
 tro. cap. 1. & 2. Si tamen proferret sen-
 tentiam, non esset à iure, sed ab homi-
 ne. Tertio, si ecclesia est simoniacè cõ-
 secrata. ca. ecclesia. 1. questione prima.
 Quarto, si principaliter pro quæstu
 fuit consecrata, ca. si quis basilicam. de
 consec. d. 1. Quinto, si est consecrata
 sine licentia diœcesani episcopi. c. præ-
 cepto. de consec. d. 1. Sexto, si sine re-
 liquijs, vel in loco deserto. capit. pla-
 cuit. de consec. d. 1. Septimo, si hæ-
 reticus tradatur sepulture ecclesiasti-
 cæ scienter. de hæret. libro 6. capi. qui
 cunque.

23 **A** a homine etiam fertur tam ge-
 nerale quàm speciale. Papa interdic-
 cit capit. tanta. de excess. præla. Legatus et-
 tiam Interdiccit. c. nouit. de offi. deleg.
 Simi-

Similiter delegatus. capit. sane. el. 2. de offic. deleg. quod clarum est, quādo in literis ponitur cōsuetā clausula, scilicet per censuram ecclesiasticā compellendo, & c. cap. quareni de verbo. sign. etiā si simpliciter sine dicta clausula datus sit, habet hanc potestatem, vbi maximē est in iure expressum. ca. de causis el. 2. de offic. deleg. Item per episcopum contra eos qui sunt suae iurisdictionis, non tamen debet suspendere, vel interdicere clericos, aut eorū ecclesias perpetuō, vel ad longum tempus, nisi de consensu capituli. ca. 1. de excess. pra. la. maximē quando procedit ex officio regulariter: tamen sententia eius regulariter, & de iure est timenda. 2. quaestio. 1. can. 1. Item electus confirmatus, licet non consecratus, potest: quia hoc est iurisdictionis, ca. transmissam, de electio. Item inferior pra. latus habens iurisdictionem ordinariam potest in sibi subditos. cap. cū inter. de consuet. Qui autem, & quando inferiores habeant iurisdictionem ordinariam, notantur in capit. eū ab ecclesiarum. de offic. ordin. Item capitulum, sede vacante, potest. c. is qui de maio. & obe. quia est iurisdictionis, in qua capitulū succedit.

²⁴ **M** V L I E R eūam pra. lata interdiciere non potest, quia hoc pertinet ad potestatem clauū. cap. noua. de pen. & rem. Et breuiter omnis potestas quae potest excommunicare, potest & interdicere, tam locum quā personam, generaliter, vel quantum ad aliquem actum, diuisim, vel coniunctim, secundum quōd videtur sibi expediens, per capitulum. cū inter vos de consuetu. Quomodo episcopus possit interdiciere, Tab. interdictum. 2. §. 2.

²⁵ **E** X E M P L I autē, & priuilegiati, in quantum exempti sunt, & iuxta tenorem suorum priuilegiorum, quae essent inspicienda ab episcopis, & alijs, non possunt interdici directē, vel indirectē, cū in hoc super eos iurisdictionem non habeant, aliter facientes puniuntur. cap. quando. de priuileg.

²⁶ **C** A N O N I C I sine licentia episcopi non possunt ponere interdictum in

aliqua ecclesia, vel loco ea. quae sunt, de his quae fi. a ma. par. cap.

²⁷ **S** I M P L E X canonicus habet praebendam, cui annexa est ecclesia. vt in capit. extirpandae. de praebend. in qua secundum consuetudinem exercet iurisdictionem specialem, potest illam interdiciere. cap. super eo. de praebend. libr. 6. Idem si iurisdictionem haberet in territorio ex cōsuetudine. cap. nouit. de iudi. Nullus tamen sine licentia sedis apostolicae, pro pecuniario debito potest aliquem locum interdiciere, per extrauagantem Bonifacij octauū, quae incipit. Proindē. vt supra dictum est. §. 5.

²⁸ **Q** V A N D O ab homine fertur interdictum ob contumaciam, secundū Ioann. Cald. debet praecedere monitio, & forma tradita, in c. 1. de sententia excommunicationis. libro sexto, & sic intelligitur dictum capitulum, reprehensibilis. de appellationibus. & propter defectum monitionis, aliquando est nullum, aliquando iniustum, vt de excommunicatione supra dictum est: Excommunicatio. §. vndecimo. Si autem propter delictū feratur, non est necessaria monitio. ca. no. in loco quinto, quaestio quarta, & sic intelliguntur doctores, in capit. ad hoc. de appellatio. & sub tali forma verborū profertur, videlicet. Nos propter talem causam, ecclesiam, vel talem terram ecclesiastico supponimus interdicto. ca. cū in partibus. de verbor. signification. & dicitur ecclesiastico, ad differentiam legalis interdicti. Et quia interdictum, & excommunicatio quō ad formam conueniunt, ideo not. quae de forma excommunicationis, supra dicta sunt, Excommunicatio. §. decimo tertio. Potest etiam interdicti sententia ad placitum iudicis proferri: puta interdicēdo missam cum cantu, vel horas, vel sepulturam, & huiusmodi. & ab ipso excipere, & inuoluere quos vult: & quando placet, vt cū talis erit praesens, & c. cap. non est nobis. de sponsa. & secundum doctor non potest poni sine rationabili causa. c. medicinalis. de sen-

ten. excom. libr. 6. & c. quæ sunt de his
quæ sunt à maio. par. cap. vbi Innoc.
& Host. intelligunt, quod ob culpam
personæ particularis, non est ferenda
interdicti sententia, nisi quando
est dominus loci, in dict. capit. non est
vobis. & cap. petitis de priui. vbi no-
tat. Panormitan. posse ferri propter
delictum domini, capituli, vel alicuius
communitatis. Et dicit Petr. de
Pal. vbi supra. qu. vlti. a. 7. quod si ra-
tionabiliter non feratur, lator inci-
dit in pœnam. dict. capit. cum medi-
cinalis. vt etiam dicit Inno. in ca. cum
ad ecclesiarum de offic. ordinari. Pœ-
na dict. capit. est, quod qui competi-
ti monitione non præmissa, senten-
tiam promulgar, ingressum ecclesiæ
per mensem sibi nouerit interdictum,
& c. alia nihilominus pœna multan-
dam, si expediret, & c.

29 AD hoc quod interdicti sententia
liget, sufficit publica promulgatio,
nec est necesse eam singulorum auri-
bus inculcari. can. quid dicitis distin.
35. Et sufficit quod quis sciat metro-
polititanam ecclesiam recepisse senten-
tiam, & seruare publicè. cap. 1. de po-
stul. & ignorantia probabilis excusat,
pro quo glo. in cle. 1. eod. non autem
crassa. Et dicit Panormit. in cap. apo-
stolicæ. de cler. excom. ministr. in. 1. no-
tab. quod non oportet, quod quis sit
multum curiosus in sciendo, dum-
modò non sit nimis desidiosus. argu.
in. l. nec supina. ff. de iur. & fact. igno.
Nec etiam oportet omnibus credere:
vt dicit Petr. de Pal. supra, vni, vel pau-
eis, quia qui cito credit, leuis est, nisi
ille, vel illi facerent dubiù probabile.

30 OMNES religiosi tam exèpti, quæ
non exempti, scientes matricem ec-
clesiam suæ ciuitatis, vel terræ, obser-
uare quodcumque interdictum posi-
tum autoritate sedis apostolicæ, vel
ordinariorum, tenentur & ipsi seruare,
& non seruantes excommunicationem
ipso facto incurrunt. supra, Ex-
communicatio. 32. etiam quod sit nul-
lum. Vide ibi de privilegio, quod ha-
bent fratres prædicatores congrega-
tionis Lombardiæ à Leone X. & quæ

fit matric ecclesia, & quomodo non
tenentur seruare, ipsa non seruante,
etiam quod sit verum interdictum ex
privilegio: secus si non haberent pri-
uilegium, quia tenerentur seruare, &
non seruantes, iuris pœnas incurrunt.
31 AD tollendum, vel relaxandum,
vel suspendendum interdictum, non
est aliqua certa forma verborum,
sed nudo verbo potest tolli, vel rela-
xari, vt dicendo, reuoco, remoueo,
vel absoluo, & similia. Et si est ad tem-
pus, vel sub conditione, ex seipso desi-
nit, quod non est sic in excommuni-
catione, vt not. doctor. in c. fi. de ma-
tri. contra. contra interdicti eccle-
interdictum solum habentis autho-
ritatem, intentione relaxatur, & ita
quomodocumque suam inrektionem
exprimat, sufficit.

32 QVANDO persona est simplici-
ter interdicta, & aliqui volunt satisfacere,
debet quo ad eos relaxari interdi-
ctum, sicut de excommunicato peten-
te absolui. c. cum cõtingat. de offi. de-
legat. Secus quando interdictus est
tantum locus, vel populus, vel vni-
uersitas, singularis persona quæ non
peccauit, non est absolucnda; nec re-
quiritur satisfactio. cap. 2. de constit.
sed qui peccauerit satisfaciunt, & ab-
soluentur.

33 QVANDO interdictum rationa-
biliter est positum per inferiorem iu-
dicem, maior eo, nõ debet relaxare si-
ne condigna satisfactioe, & consen-
su illius, qui tulit. ca. cum ad ecclesia-
rum. de offic. ordinari. Nec archiepisco-
pus potest relaxare interdictum, vel
alias sententias latas ab officialibus
suffraganeorum, omisso ipsi, qui tu-
lerunt. c. Romana eod. lib. 6. nisi cõ-
traria consuetudo obstat, & nisi ra-
tione appellationis, & tunc si allega-
tur quod sententia est nulla, non est
necesse eum absolui, potest tamen ad
cautelam. Si allegatur iniustitia, quæ
est notoria, superior debet ipsum sine
remissione absolucere. Si verò noto-
rium est sententiam esse iustam, non
debet absolucere, sed remandare. in
dubio autem superior potest absolucere, vel

re, vel remandare ad absoluendum ab eo, qui sententiam tulit.

34 **S**i Papa dat licentiam celebrandi in aliqua ecclesia specialiter interdicta, non propter hoc relaxatur interdictum: secundum Host. in c. vt priuilegia. de priuil. quia potest suspendere, vel remouere cum conditione vt redeat, vel pro illo casu tantum.

35 **E**p. i s c o p v s non potest dare licentiam celebrandi in ecclesia interdicta, secundum Host. in c. ad hanc quoniam. de appel. hoc pertinet ad solum Papam. c. cum & plantare. de priuil. secus a cessatione a diuinis posita ab ipso, vel eo inferiore, secundum Innoc. in d. c. vt priuilegia. Itē licet possit limitare cessationem a diuinis, non tamen contra dispositionem iuris, vtputa, quod non possit celebrari submissa voce, &c. quia non habet autoritatem contra dispositionem iuris. Confirmantur prædicta per Ber. in dicto capitulo ad hanc quoniam. Licet hi, propter quos positum est interdictum, non seruent illud, alij tamen seruare tenentur, secus quando hi non seruant, in quorum fauorem positum est. c. penult. de priuileg. Et dicuntur violare, quando maiores, vel eorum maior pars violat. arg. in c. si. de proeuera. Et oportet, quod habeant animum perseuerandi, quod ex eorum actibus potest percipi. Item secundum Ioan. Cal. proferens interdictum, vel superior eius, Papa excepto, si violat illud, incurrit pœnas, quia sunt a canone. in d. c. is qui. & c. i. de constitu. Ideo quauis proferens non seruet, alij tamen seruare tenentur. arg. in c. canonibus. 16. q. 1. nisi non seruando illud relaxare intendat, & hoc dixit, tunc nec ipse, nec alij tenentur seruare, quia sic esset sublatum. Sed si tantum mente facit siue aliquo exteriori signo, nec ipse, nec alij non seruantes, euadunt pœnas. de regnl. iur. ca. 1. Papa tamen sola mente potest reuocare, quia princeps non subicitur legibus. ff. de legibus. l. princeps. Ignorantes tamen mentem pontificis non seruando peccant.

36 **I**N T E R D I C T V M potest relaxari si est ab homine, ab eo qui tulit, vel a superiore, non ab inferiore, sicut de excommunicatione dictum est. c. quærenti. de verbor. signification. Si verò sit a iure, & conditor iuris non reseruauerit, episcopus potest relaxare, & non inferior ordinario, maxime ab interdicto loci. capitu. nuper. de sententia excommunicationis. Secus si reseruauerit, quia ipse solus potest, secundum Archi. vel ad certum tempus posuit.

37 **Q** V A N D O Papa reseruauerit sibi excommunicationem, quæ est circa interdictum, videtur sibi reseruasse relaxationem interdicti, quia ex eadem radice nascitur, ideo eadem lege tollitur. Hoc tamen non placet Ioann. Andr. quia secundum eum, quando ex duobus vnum reseruatur, alterum videtur concedi. argum. in gloss. clem. 1. secundum Ioann. Andr. in capitulo. cupientes. de electio. libr. 6. §. cæterum ver. suspensos.

38 **S**i interdictum esset terminatum ad certum tempus a iure, ab ordinario, ante illud tempus non posset tolli, ex quo limitatur. d. capitulo. nuper. quod aliud fit in excommunicatione. Faciunt not. per glo. in capitulo. cupientes. §. cæterum in ver. suspensos. de electio. libr. 6.

39 **N** O T. quod ea, quæ dicta sunt supra de obseruatione interdicti, intelliguntur prout stat in corpore iuris. sed Martinus quintus per extrauagantem quæ incipit, Insuper, ad euitandum. moderatur sic. Non tenetur quis obseruare interdictum ecclesiasticum a iure, vel ab homine generaliter promulgatum, nisi talis sententia fuerit contra personam, collegium, vniuersitatem, ecclesiam, communitatem, vel locum certum, a iudice publicata, vel denunciata specialiter, & expresse, constitutionibus apostolicis, & alijs in contrarium facientibus, non obstantibus quibuscunque, saluo si quem pro sacrilega manuum iniectione in clericum, &c. vide Archi. Florent. tertia parte tituli.

26. c. vltim. que eam recitat, & quomodo fuit approbata in concilio. Vide etiam Panormit. in cle. 2. de sen. excomm. & Feli. in c. Rodolphus. de rescri. Quidam concludunt, quod Papa per hanc constitutionem non intendit excommunicatos, suspensos, & interdictos in aliquo releuare, nec eis quomodolibet suffragari, & quod quicumque excommunicatus quacunque excommunicatione, ita notorie, quod non possit aliqua tergiversatione celari, aut iuris remedio excusari, etiam quod non sit denunciatus in genere, vel in specie, est vitandus, aliter hoc esset fauere excommunicatis, suspensis, & huiusmodi: vt quidam dicunt. *suprà*, Excommunicatio. §. 30. Absolutio. §. 30.

4° **P R A E D I C A T O R E S** predicatores habent super hoc multa priuilegia à Bonifacio, Martino, Alexandro, & Sixto, quorum literæ sunt Bononiz in conuentu Sancti Dominici. Et primò, possunt tempore generalis interdicti vbi que tam in suis ecclesijs, quàm in alienis, clausis ianuis, interdictis, & excommunicatis, exclusis, non pulsatis campanis, & submissa voce, celebrare diuina, recipere ecclesiastica sacramenta, dummodò non dederint causam interdicti, vel id eis non interdicatur specialiter, vel ecclesia, in qua volunt celebrare, nõ sit specialiter interdicta. Secundò possunt recipere pueros suis seruitijs deputatos ad diuina, & suorum negotiorum procuratores, ac eos, qui continuè operibus eorum insistant: si tamen isti non fuerint causa interdicti, aut specialiter interdicti, vel excommunicati, ex priuilegio Boni. quod incipit, Virtute. Item tempore strictissimi interdicti, quilibet conuentus fratrum predicatorum quotidie vnam missam celebrare potest cum duobus, vel tribus tantum ministris, expulsis omnibus, qui non sunt de ordine predicatorum. Cle. meritis vestra, & c. Item quando in locis vbi habitant contigerit poni interdictum per quod prohibeantur ecclesiastica sacramenta omnia, exceptis baptismo parvulorum, & mo-

rientium penitentia, non oblatibus quibuscunque, priuilegijs religiosis quibuscunque concessis, & c. possunt nihilominus confiteri peccata, & absolui, & temporibus consuetis, secundum morem eorum recipere communionem, & vñctionem extremam, diuina officia celebrare simul ianuis clausis, & c. & exclusis omnibus, qui de tali ordine non sunt, nisi in literis Apostolicis impetratis fieter metuo de ordine predicatorum, & de hac indulgentia specialiter Honorius. Item omnes sententia interdicti, suspensionis, & excommunicationis lata per quoscunque prelatos contra fratres predicatores, contra priuilegia eorum, sunt ipso iure irrita: Si autem contra aliquos occasione eorumdem fratrum, sunt irritanda. Alexander. Item à nullo legato nisi à latere, possunt suspendi, vel interdicti, vel excommunicari, nisi in eorum literis de ordine predicatorum specialis mentio fiat. Cle. ex ingentibus. Item quod prelati eorum, fratres sibi subditos, vel ad eos declinantes, possunt absolue ab omni censura ecclesiastica, à iure vel ab homine generaliter promulgata, etiam si præsumpsissent in locis interdictis celebrare. Bonif. Item quod in Italia, viti, & mulieres de penitentia S. Dominici nuncupati, possunt recipere ecclesiastica sacramenta tempore interdicti, nisi dederint causam interdicti. Honorius. Itè quod alienare possunt ex causa, & in melius commutare, non obstante, quod res fuerit relicta cum conditione, quod non possit alienari. Sixtus. 1141.

4° **A D V E R T E** tamen, quod omnia priuilegia, quæ præcesserunt decretalem. alma. Bonifa. VIII. & sunt illi contraria, sunt reuocata per dict. capit. alma circa finem, vide ibi gloss. sequentia verò. dict. capit. alma. tenent, & præcedentia non contraria. d. capit. alma. non reuocantur, & prædicta priuilegia supra, non sunt reuocata, vel quia non præcesserunt, vel quia non sunt contraria. dict. capit. alma. vel quia ibi non fit specialis mentio

de ordine prædicatorum. Et Sixtus quartus in priuilegio, quod incipit, Regimini motu proprio, & propria scientia. confirmat omnia priuilegia prædecessorum suorum, inter quæ est priuilegium Alexand. IIII. quod incipit: Pro reuerentia, in quo conceditur prædictis fratribus, quod in vigilijs, & festiuitatibus Sancti Domini, S. Petri martyris, & octo diebus immediatè sequentibus: tempore generalis interdicti in suis ecclesijs, & oratorijs possint diuina officia solenniter celebrare, excommunicatis duntaxat exclusis. Item priuilegium cruce signatorum Innocent. IIII. non est reuocatum, ideò possunt admitti ad diuina, quamuis. Pet. de Pa. 4. sen. distinct. 18. q. 8. a. 5. dicat, quod est reuocatum: quia non cõsiderauit, quod dict. capi. alma. loquitur de aduè celebrantibus, & de nouo est concessum per Cle. VII. per breue directum Magistro Paulo Buttigella. Consuluit tamen Ioann. Cal. in quodam concilio ad fratrem Paulinum Forliuen. quod inquisitor tempore interdicti non conferat crucem non interdictis, vt possint interesse diuinis: quia possèt præsumi id fieri in fraudem, & contemptum censuræ ecclesiasticæ. argu. in capitu. vt priuilegia de priuil. Si tamen principaliter moueantur zelo fidei, possunt crucem recipere, ideò de hoc possunt moneari, quando petunt cruce signari.

41 INTERDICTOS, & excommunicatos, ante receptionem crucis, volentes recipere crucem, potest inquisitor absoluerè, & post dare crucem: vt tenet Tab. interdictum. 3. §. 11. quia in dicto priuilegio datur autoritas absoluen di ab his, quas incurterunt, quod est de præterito: quia facit mentionem de quibusdam sententijs, quæ præcesserant hoc priuilegium: ergo & crucis acceptionem. Nō autem secundum Ioan. Cal. prius recipere, & postea absoluerè ab excommunicatione: quia dicitur in priuilegio circa si. dammodò prius absoluantur. tamen illud verbum intelligitur de admif-

sione ad diuina, quam absolutio debet præcedere, & non de crucis acceptione. Dicit tamen Panormit. in c. ex publico. de conuer. coniu. quod non est honestum hoc fieri, tamen fiat, tenet. Nec ad religionem recipendus: secundum Ray.

42 In generali interdicto, loci standi est moderatiõ. capit. alma. & capit. quoniam. de sententia excommunic. libr. sexto. In alijs autem standum est iuribus antiquis. Moderatiõ autè horum. capitu. est. Primò quod singulis diebus possint in ecclesijs, & monasterijs, missæ, & alia celebrari, sicut prius: voce tamen submissa, tanuis clausis, non pulsatis campanis, excommunicatis, & interdictis exclusis, & vno istorum prætermisso, esset violare interdictum: secundum Hostien. Ioan. Andr. & Ioan. Cal. Et si clericus alio celebrante in loco interdicto faceret vnò de prædictis: vt sonare campanam, esset irregularis: secundum communem opinionem: quia participat in crimine criminoso, c. nuper. de senten. excommunic. Secundo, quod in his festiuitatibus, videlicet, Natalis domini, Resurrectionis, Penthecostes, Assumptionis beatæ Mariæ, & Corporis Christi, per Martin. V. Omnium sanctorum, pulsatis campanis diuina celebrentur, & mortuorum: secundum Pet. de Palu. quia hoc videtur rationale, exclusis excommunicatis tantùm: ita tamen, quod illi, propter quos positum est interdictum, non appropinquent altari, id est, non faciant offertorium c. quia in omnibus. de vsu. Et secundum communem opinionem incipit dies in vesperis vigiliæ, vsque ad vespèras festi inclusiuè, quamuis aliqui largiorem faciant interpretationem, includentes etiam missam vigiliæ Natiuitatis, Pascharis, & Penthecostes, & completorium festi, quod placet Pe. de Palu. quia in beneficijs larga interpretatiõ debet fieri. Et in dictis festis potest aqua solenniter benedici, fieri aspersio, panes & fructus benedici, & laicis interdictis ministrari, nuptijs solennit-

ter benedici, scilicet in festo Assumptionis beatæ Mariæ tantum: benedici virgines, calices, altaria, paramenta, abbates, & cætera: quia non sunt sacramenta, sed officium. De sepult. vide infra. §. 47.

44 SACRAMENTVM baptismi, tam adultorum quam paruulorum, tẽpore interdicti conceditur in capit. quoniam. de sententia excommunicatio. libro sexto, & catechismus, & consequenter totum officium baptismi, quod si honeste extra ecclesiam fieri potest, securius est: secundum Ioann. Cal. & si fieret in ecclesia specialiter interdicta: non incurreretur irregularitas secundum eundem: quamuis Ioan. Mo. oppositum videatur tenere. Et vt creditur, & supra dictum est, posset prohibere baptismum adultorum, nõ autem alius eo inferior: idẽ bene consideranda sunt verba Papæ, & tenor literarum eius. Baptismum autem paruulorum non posset: quia est sacramentum necessitatis. Itẽ conceditur cõfessio chrismatismatis in die sancto Iouis, secundum c. alma. videlicet ianuis clausis, &c.

45 CONCEDITVR & chrismatismatis tam adultorũ, quam puerorũ: secundum Panor. in capit. responso. de sententia excommunicatio. & d. c. quoniam. Item pœnitentia tam sanorum, quam morientium, exceptis excommunicatis propter interdictum, & illis, quorum culpa vel dolo, lata est sententia interdicti, vel si dederunt consilium, auxilium, &c. nisi prius satisfecerint, vel dederint idoneam cautionem, vel si non possunt, iurauerint, quam primum poterunt facere. Intellige prædicta secundum iura noua: quia iura antiqua solum excipiunt pœnitentiam morientium. in dict. capit. non est, & capit. quod in te. & capit. responso. Item conceditur viaticum existentibus in mortis periculo. capit. pœnitentes. dist. 30. & potest portari cum lumine, & campanula: sic enim habet generalis consuetudo, & de lumine est capitulum, sacra. de celebratione missarum. & non est prohibi-

tio, etiam in præsentia personarum interdictarum, si casu adsint: quia permissio intelligitur secundum statum personæ, cui permittitur. de priuileg. capit. porro. sed infirmi conditio requirit stantes, nec est prohibitum inspicere hostiam extra pyxidem, & adorare tempore interdicti, nisi cum diuina officia actualiter celebrantur. c. 1. de sentent. excomm. u. circa princip. An autem prægnantibus, & intransitibus mare, vel bellũ, possit dari tempore interdicti viaticum. Ioan. Andr. in dict. capit. quod in te. dicit, quod non debent dici decedentes: vnde nisi aliud appareat periculum, est abstinendum. Panor. autem in d. capit. quod in te. dicit consideranda esse pericula: & hoc mihi placet, & iuxta illud est dandum, vel nõ dandum viaticum. Item conceditur vt missæ dicantur singulis diebus clausis ianuis, &c. vt supra dictum est. & dict. capit. alma. intelligitur tantum de interdicto generali loci, & non personæ: secundum Archi. Florent. 3. part. tit. 17. capit. 4. in alijs stabitur iuri antiquo. Et hæc est communis sententia Doct. Et clerici extranei, vel alibi beneficati, possunt admitti tempore generalis interdicti in ecclesia non interdicta ad celebrandum, vel celebrandum: vt videtur tenere Ioan. Andr. & Ioan. Cal. probat multis rationibus.

46 I T E M ordinari clerici. siue laici, si sunt interdicti, non possunt: quia hoc esset participare in sacramentis, a quorum participatione sunt remoti, nisi in casibus permissis. capit. fin. de clerico excomm. min. neque conferri possunt ordines in loco interdicto: quia prohibentur ecclesiastica sacramenta ministrari, exceptis certis casibus, de quibus iste non est. in d. c. alma. & c. non est. Panormit. tamen dicit in c. non est nobis. de spon. quod posset tentari, quod vt non interdicti, in loco interdicto possint ordinari propter necessitatem: quia ex quo conceduntur aliqua, quæ non possunt conferri nisi per clericos: ergo indirecte pet.

permittitur clericorum ordinatio, sicut dicitur de consecratione christiatis, Petr. de Pa. 4. sent. dist. 18. q. 8. art. 5. conclusionem 6. tenet primum: quia ordines id solenni missa dantur, quæ tunc solenniter dici non potest.

47 **EXTR E M A** vñtio. in d. capit. quod in te. expressè prohibetur etiam clericis, & religiosi non interdictis: secundum Ioan. Cal. & Ioan. Andr. ibi, etiam in illis quatuor festiuitatibus, de quibus supra. in dict. capit. alma. & Panormi. in dict. capit. quod in te. Petr. verò de Pal. supra, relinquit hoc dubium insolutum. Sepultura etiam ecclesiastica negatur laicis tempore interdicti, siue locus sit interdictus, siue persona interdicta specialiter, vel generaliter. in d. capit. quod in te. etiam quod egerint penitentia. id est extra ecclesiam, & cæmeterium sepelientur. Et si contra iura fuissent sepulti, non sunt exhumandi remoto interdicto, cum res peruenerit ad illum statum, à quo incipere potuit. Qui verò fuerint in campis sepulti, & non fuerint culpabiles, vel apparuerunt in eis signa contritionis, poterunt, remoto interdicto, exhumari, & in sacro sepeliri: per e. à nobis. de sentent. excommu.

48 **CLERICI** & religiosi non interdicti, & qui seruauerunt interdictum, possunt sepeliri in sacro cum officio iuxta moderationem capit. alma. licet Petr. de Pal. supra. dicat, cum silentio, quod intelligitur, quod submissè dicatur officium, & missa: nisi esset interdictum strictum, quando remouetur extensio. cap. alma. & sine campanæ pulsatione: quia hoc est de solennitate exequiarum, quæ prohibetur. In prædictis tamen solennitatibus, quando licet celebrare solenniter, ita & solenniter sepeliri: secundum Fel. & Ioan. Cal. quamuis quidam contrarium dicant. Laicos verò secundum Ioan. Andr. & Gemi. non sic videtur posse solenniter sepeliri, quia prohibetur iure antiquo, & in nouo non conceditur: contrarium autem veteris credo, quod & Sil. tenet, verbo,

interdictum. 3. §. 4. nisi sine speciali-ter interdicti, vel causam dederint interdicto consentit. Cal. & clerici officiantes, secundum Fede. non sunt irregulares tunc. An autem hoc priuilegium concessum clericis de sepultura habeat locum in speciali interdicto, vel tantum in generali, est diuersitas opinionum. Innocent. in cap. fin. de excess. prælat. dicit, quod intelligitur tantum in generali. Hosti. ibi tenet quod etiam in speciali. Ioan. Aud. tenet de generali tantum, quia d. ca. quod in te. loquitur de generali in duobus locis, pro alia opinione est d. c. vt priuilegia.

49 **PRIVILEGIATI** post d. cap. alma. super admissione ad diuina, & ad receptionem sacramentorum. possunt sepeliri in cæmeterio, secundum Ioan. Cal. & idem videtur, si solum sunt priuilegiati super auditione tantum, per regulam, Cui communicamus uiuo, etiam communicamus mortuo. eodem modo si sint solum priuilegiati super participatione sacramentorum: secundum eundem Ioan. Cal. & si sunt penitentes, potest pro eis orari, & recipi mortuario, & oblationes. Et non solum intellige de ecclesia: sed etiam de cæmeterio. per dictum capi. vt priuilegia, licet quidam dicant sufficere locum deputatum esse sepulture, contra quos est e. nemo. de consec. dist. 1.

50 **SEPULIENTE** personam interdictam, vel non interdictam, sed tempore interdicti loci, extra ecclesiam, vel cæmeterium, cum officio diuino, clerici sic officiantes, efficiuntur irregulares, non autem si sine officio sepeliant. Commendatio tamen animæ iuxta mortem secundum Ioan. Cal. potest fieri, quia videtur annexa absolutioni, quæ permittitur, Quomodo sepelientes sint excommunicati, supra, Excommunicatio. 44.

51 **CONFRATRES** religiosorum, qui ex priuilegio admittuntur ad diuina, non possunt in ecclesia interdicta sepeliri, licet alibi possint eligere sepulturam. in d. c. vt priuilegia.

52 Co-

53 **C**OOPERANTE sepulture prohibita tempore interdicti: vt aperientes, fodientes, portantes crucem, funus affociantes pro honore, vel amicitia, clerici diuinū officium facientes, non prohibentes qui possunt, & debent, omnes secundum Ioan. Cal. sunt excommunicati, quia videntur omnes participes criminis. ad hoc. c. nuper. de senten. excom. supra, Excommunicatio. 44.

54 **C**ONCEDITVR matrimonium tempore interdicti, & inter personas interdictas, secundum Panormitanum in dicto capitu. non est, quia & ab excommunicatis, & infidelibus contrahitur. De solemnizatione autem illius dictum est supra. §. 43. quia prohibetur, etiam si alter tantum esset interdictus: sed si vxor esset de populo interdicto, & non dedit causam, & vir sic de populo non interdicto, & extra locum interdictum, tunc ambo poterunt benedici, quia mulier desinit esse de populo interdicto, secundum Ioan. Cal.

54 **C**ONCEDITVR celebratio diuini officij secundum modificationem, d. cap. alma. vt supra dictū est, nam secundum iura antiqua, omnia diuina officia erant prohibita, vt patet in dicto capi. non est nobis. & ca. responsio. & per diuinum officium intelligitur omne, quod est in missali, & breuiario, quia à clericis interdictis non possunt celebrari, vel in loco interdicto. cap. ex scripto de iureiur. Prohibetur etiam auditio. in d. c. si sententia, quod respicit alias personas proprie non ecclesiasticas, & istis facta est modificatio. per d. c. alma.

55 **Q**UANDO locus est interdictus, & diuina officia celebrantur voce submissa singulis diebus, laici, siue interdicti, siue non, non possunt admitti secundum omnes doctores, nisi qui sunt priuilegiati, vel quando sacerdos non haberet clericum adiuantem, potest admittere alium secularem, cessante fraude, secundum Ioann. Cal. dummodò non sit interdictus ille, vel interdicto causam non dederit, quia

tales excluduntur, & non gaudent priuilegio, familiaribus, & domesticis cōcesso. in dict. cap. licet. §. 1. & si.

56 **Q**UI non sunt clerici, & se ingerunt diuinis officijs, licet grauitur peccent, irregularitatem tamen non incurrunt, quia cap. is qui. & capitul. si quis Episcopus, loquuntur de clerico. Puniuntur tamen in capit. postulasti. de cle. excommuni. mi. Possunt extra tempus celebrationis in ecclesia orare, nisi aliud obstat.

57 **M**ONACHVS, & monacha violentes interdictum, secundum Ioann. Cal. sunt ineligibiles, actiue, & passive, & hoc modo sunt capaces irregularitatis: sed merè secularis secundum eundem, violans interdictum, postea potest ordinari: quia de clericis tantum loquitur. Et laici societatum, vt disciplinatorum, cantantes letanias, & suas orationes in suis locis in loco interdicto, non videntur esse irregulares, quia non sunt clerici, nec peccant, quia hæc eis non sunt prohibita per interdictum. Item non prohibentur orate in ecclesia, extra tempus celebrationis officiorum diuinorum, secundum Guliel. Et si sacerdos credit probabiliter aliquos interdictos esse in ecclesia, eos in generali monere debet, quod exeat secundum eundem, alias non tenetur vitare eos donec maxime publice constet de sententia. Et quamuis sacerdos acceptet scienter interdictum quempiam, alij non tenentur exire, nec peccant sic audiendo diuina, secundum Veruer. Ipse tamē peccat, & incurrit penam, capit. Episcoporum. de priuileg. libro sexto.

58 **P**OBNA magna sequitur non sententia interdictum. nam si sacerdos est, scienter celebrans in loco interdicto, vndeunque sit præter casus permisos, efficitur irregularis, & suspensus est, secundum Hosti. & debet puniri grauius, per c. postulasti. de cler. excomm. mi. & d. c. is qui, & c. Episcoporum. nec potest eligi nec eligere, per d. c. is qui. nec postulari. ca. 1. de post. prelat. & dicit Pan. in c. 1. de postu. quod ele-

fito facta in loco interdicto, à non interdictis, tenet, vel qui nō violauerūt interdictum. Nec potest conferre beneficia. c. quia diuersitatem. de concess. præben. & est suspensus ab ingressu ecclesie, donec satisfaciatur ad arbitrium iudicis; qui interdicti sententiam tulit, si est ab homine, vel ad arbitrium Episcopi, si est à iure, & peccat mortaliter audiendo diuina in ecclesia quacunque, & in hoc plus operatur suspensio, quam irregularitas: secundum Pet. de palud. Item remouendus est ab officio in d. ca. postulat. si talis sit religiosus, nullum habens ordinem, quamuis non fiat irregularis: quia non est expressum in iure, poterit tamen aliter puniri. Hæc secundum Pa. in cap. fin. de excess. prælat. Et quia irregularitas procedit ex indebita executione ordinum: secundum Innocen. & doct. illi incidunt in irregularitatem non seruando interdictum, qui exercent quippiam deputatum alicui ordini ecclesiastico, & hoc faciunt tanquam clerici. Vnde si subdiaconus dicat epistolam, tanquam exercens officium suum, & acolytus faciat officium suum tanquam acolytus, efficiuntur irregulares: vt in cap. 2. de cle. excom. m. non autem si faciant aliquod non deputatum certo ordini, vt cantare responsorium, antiphonam, & huiusmodi: non vt officiet ecclesiam, sed vt faceret alius laicus secundum Innoc. Idem de benedicente mensam, quia hoc non est deputatum certo ordini art. d. 44. c. fin. Vnde si interdictus cantaret epistolam, vt quilibet laicus potest facere, irregularis non efficeretur, sine apparatu maximè manipuli. Idem si quis absoluat, vel excommunicet, non vt sacerdos, vel vt iudex sine solennitate, de qua in capitul. à nobis. el. 2. de sententia excommunicatio. Iurisdictionalia enim tempore interdicti non sunt prohibita: vt citare, excommunicare, proferte sententias, & huiusmodi.

⁵⁹ A V D I E N S diuina secundū doct. & maximè Hosti. ex deuotione, non

fit irregularis, licet peccet. Si autem audiat authorizando, vt quando prælatus facit celebrari coram se, fit irregularis, quia ingerit se diuinis, & violat interdictum. in capit. si. de sentent. excommunicatio. libro 6. Ideo dicit Panor. quod prælatus caueat, ne tempore excommunicationis, suspensionis, vel interdicti faciat coram se celebrari, vel intersit celebrationi. Idem dicit de eo, qui pulsat campanam, &c. vt supra dictum est: quia videtur authorizare, incidit si est clericus, vt supra, secus si facit ista non vt celebrans principaliter.

⁶⁰ I S, cui interdictus est ingressus ecclesie, si celebrat in ecclesia, vel cœmeterio: secundum Pe. de pa. supra, efficitur irregularis, secus si extrā. Sed si esset suspensus absolute à diuinis, vbicumque celebraret, esset irregularis. ca. primo. de sententia excommunicatio. libro. 6.

⁶¹ C E L E B R A N S sciēter in loco interdicto, siue coram personis interdictis à iure, vel ab homine, vel publicè interdictis, ad diuina officia, vel sacramenta recipiens, vel ad sepulturam, etiam si non sit irregularis, est interdictus ab ingressu ecclesie. in dicto ca. Episcoporum. & si in ea se ingerit in officio suo, fit irregularis. per d. ca. is qui. Differentia tamen est inter istos, nam celebrans in loco interdicto, est etiam irregularis. Admittentes vero ad sepulturam ecclesiasticam non inuicem interdictos, vel publicè excommunicatos, sunt excommunicati, vt dictum est, & etiam qui tempore interdicti sepeliunt defunctos in ecclesijs, vel cœmeterijs, in casibus non concessis, sunt excommunicati. capit. eos. de sepulturis. supra, Excommunicatio. 44.

⁶² C E L E B R A N S, vel faciens aliquod diuinū in ecclesia, vel cœmeterio pollutis, non est irregularis, vel suspensus, licet peccet. c. is qui. de sententia excommunicatio. lib. 6.

⁶³ C L E R I C V S interdictus, vel non interdictus, sed in loco interdicto benedicens aquam: secundum Innoc. sic it-

fit irregularis: quia annexa est ordini nisi seruata moderatione. cap. alma. Nec debet sacerdos aspergere seculares aqua benedicta, nisi in festis. de quibus in dicto cap. alma. Si tamē aspergeret, putat Ioan. Cal. non incurrere irregularitatem: quia hoc non est iure cautum, nisi forte hoc faceret in principio missæ, quod videtur esse proprium sacerdotis. Intellige, sine moderatione. cap. alma.

¶ **P**ER benedictionem missæ etiam à clerico interdicto, vel tempore interdicti, non incurritur irregularitas: quia nulli ordini est deputata.

Idem de benedictione itinerantium, quam solent facere Priores, & Episcopi, si fiat simpliciter, & non cum solennitate: secundum Ioannem Cald. De alijs benedictionibus dictum est supra. Benedictio oliuarum, candelarum, in diebus suis, calicum, paramentorum: secundum Ioann. Cal. fieri non potest à clerico interdicto, vel tempore interdicti. Neque secundum eundem introduci potest mulier in ecclesia tempore interdicti post partum, pro purgatione solenniter fienda sine irregularitate: quia hoc officium ordini clericali competit: poterit tamen per se intrare sine officio, ut gratias agat Deo. Potest etiam predicari tempore interdicti. in d. capit. responso. cum pulsatione campanarum pro hoc, pro hora nona, & Ave Maria & pro quacunque causa, excepto diuino officio.

¶ **V**IOLANTES interdictum, quæuis magnam pœnam incurrant, nõ tamen mortaliter peccant: secundum Caietan. in summa. ver. interdictum, cum aliquando quis efficiendo irregularis mereatur, & ponit exemplum de participante cum excommunicato: qui licet incurrat pœnam, magnam, videlicet, priuationem à sacramentis, non tamen mortaliter peccat. Not. tamen, quod ubi lata est excommunicatio contra violantes interdictum, & violari facientes, violando mortaliter peccant. Idem dicendum de eo, qui contempnit sententiam, vel ratione scanda-

li, quod alijs præbet.

¶ **N**O t. etiam, quod hic nomine clericorum veniunt moniales, licet non sint rapaces ordinis. cap. postulasti. de sent. excommuni. ideo & ipsæ dicendo officium, quasi ecclesiam officiendo, & faciendo ea, quæ clericis sunt prohibita, tanquam competentia ex aliquo ordine, violant interdictum. Ex penis sequentibus irregularitatem, & suspensionem apparet esse peccatum mortale. Tanta enim pœnarum multiplicatio graue delictum supponit, in clerico præsertim, non tamen omnem irregularitatem mortalem dico.

INTERESSE.

INTERESSE videtur esse, ut dicit Bartol. l. vnica. e. de sent. que pro eo quod inter. profer. existimatio alicuius vilitatis non habet propter alicuius factum iniustum, vel iniustam concessionem. Et horum quoddam dicitur lucti cessantis (ut quia non dedisti mihi pecuniam meam, cessauit luctum, quod cum eo faciebam.) Aliud dicitur damni emergentis: ut quia nõ dedisti mihi pecuniam meam, oportuit me accipere ad vsuram: et quo damnum incurri. Quando autem possit in conscientia peti, infra. Usura §. 10. & 13. Quando in contractu peratur. ff. de act. emp. & vend. l. Iulianus. §. 1.

INTERPRETATIO.

INTERPRETATIO dubiorum meliorem partem semper est fienda: secundum gloss. Rom. 11. quando scilicet necessitas iudicandi occurrat. Qui autem in rebus importantibus determinant in malam partem aliquid de re dubia, non ratione urgente, mortaliter peccant. Potest tamen quilibet rem suam seruare à quocunque, ita ceterum ac si esset latro, non tamen iudicando ipsum furem esse. Prælati autem & si nõ debent de actu mentis iudicare: actus tamen exteriores punire debent, quia sunt iudices. Vide Th. secunda secunda. qu. 60. ar. 4. Existimare enim malum de proximo sine sufficienti causa, est ipsum contemnere.